

REVİZE EDİLMİŞ YARIŞMA DURUMLUK KAYGI ENVANTERİNİN KENDİNE GÜVEN ALT ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Koray KILIÇ¹, Mustafa Levent İNCE¹

¹Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Ankara

Geliş Tarihi: 12.04.2016

Kabul Tarihi: 14.08.2017

Öz: Bu çalışmanın amacı “Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri”nin Kendine Güven Alt Ölçeği”nin (YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği; Cox, Martens, ve Russel, 2003) “sürekli kendine güven”i ölçen formunun (Vierimaa, Erickson, Côté ve Gilbert, 2012) Türkçe halini geçerlik ve güvenilirlik açısından sınamaktır. Ölçek bir alt boyut ve beş maddeden oluşmaktadır ve 4’lü Likert ölçeği ile derecelendirilmektedir. Ölçeğin anlaşılabilirlik ve içerik açısından uygunluğu daha önce 8 – 14 yaş arasında 12 yarışmacı sporcu ile “bilişsel görüşme” yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir (Kılıç ve İnce, 2016). Daha sonra ölçek, 12 – 18 yaş aralığında bulunan ve birçok spor dalından ve ortamlardan 182 kadın (%47.6) ve 200 erkek (%52.4) toplam 382 sporcuya ($\bar{X}_{yaş} = 13.90$; $SS = 1.66$) uygulanmıştır. Katılımcılar artistik cimnastik, atletizm, basketbol, boks, futbol, güreş, ritmik cimnastik, tenis, voleybol ve yüzme spor dalındadırlar. Ölçeğin yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla veri seti Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini sınamak amacıyla veri setinin Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. DFA bulguları ($GFI = 0.99$; $CFI = 0.98$; $TLI = 0.96$; $RMSEA = 0.07$) ölçeğin maddeleri ile gözlemlenen veri arasında kabul edilebilir derecede uygunluk olduğunu göstermektedir. Cronbach Alfa değeri ($\alpha = 0.76$), ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir bir seviyede olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, “YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği”nin “sürekli kendine güven”i ölçen formunun Türkçe halinin, gençlerin sporda kendine güven algılarını ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Sporda kendine güven, doğrulayıcı faktör analizi, geçerlik ve güvenilirlik, sporda pozitif gençlik gelişimi

A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE SELF-CONFIDENCE SUBSCALE OF THE REVISED COMPETITIVE STATE ANXIETY-2

Abstract: The purpose of this study was to examine Turkish adapted form of “The self-confidence subscale of the Revised Competitive State Anxiety-2” (CSAI-2R; Cox, Martens, and Russel, 2003), which measures “trait sport confidence” (Vierimaa, Erickson, Côté, and Gilbert, 2012), with regard to construct validity and reliability. The instrument has one subscale and five items with four-point Likert scale. For this purpose, the instrument was firstly translated into Turkish and “cognitive interviews” were conducted with 12 athletes between 8 – 14 years of age in a competitive sport context to evaluate its comprehensibility (Kılıç and İnce, 2016). Then, the scale was applied to 182 female (47.6%) and 200 male (52.4%) athletes from variety of sports ($N = 382$; $M_{age} = 13.90$; $SD = 1.66$) and ages (12 to 18 years of age). The participants were from artistic gymnastics, track and field, basketball, box, soccer, wrestling, rhythmic gymnastics, tennis, volleyball and swimming. To evaluate the construct validity of the instrument, the dataset was examined by conducting Confirmatory Factor Analysis. For examining reliability, Cronbach’s Alpha value of the dataset was calculated. Findings ($GFI = 0.99$; $CFI = 0.98$; $TLI = 0.96$; $RMSEA = 0.07$) indicated that there is an acceptable fit between the items of the instrument and the observed data. Cronbach’s Alpha value ($\alpha = 0.76$) indicated that the instrument has acceptable internal consistency. In conclusion, “Turkish Version of the Self-Confidence Subscale of the Revised Competitive State Anxiety-2”, which measures “trait sport confidence” is a valid and reliable instrument in measuring the youth’s perceptions of sport-related self-confidence.

Keywords: Sport confidence, confirmatory factor analysis, validity and reliability, positive youth development in sport

GİRİŞ

Sporcu gelişiminin incelenmesinde kişilerin spor ortamlarındaki deneyimlerinin değerlendirilmesi giderek önem kazanmaktadır. Güncel alanyazında antrenörün etkili bir biçimde sporcusunu yetiştirebilmesinde sporda kendine güven önemli bir sporcu gelişimi çıktısı olarak görülmektedir (Cote ve Gilbert, 2009; Vierimaa, Erickson, Cote ve Gilbert, 2012). Cote ve Gilbert (2009) güncel alanyazında oldukça kabul gören “bütüncül antrenörlük tanımı”nı (integrative definition of coaching effectiveness and expertise) kavramsallaştırmışlardır. Buna göre nitelikli antrenörlük antrenörün, bütüncül olarak kendi profesyonel, kişilerarası ve içsel bilgisini sporcuların yetkinliklerini, kendine güvenlerini, sporla olan bağlarını ve karakterlerini (4 sporcu çıktısı: yetkinlik, kendine güven, bağ ve karakter; 4 C’s of athlete outcomes: competence, confidence, connection, and character) geliştirmek amacı ile antrenörlük ortamlarının gereksinimlerine bağlı olarak ve istikrarlı bir biçimde uygulamasıdır (Cote ve Gilbert, 2009). Bu tanıma göre antrenör niteliğinin belirlenmesinde sporcu deneyimlerinin bu dört boyutta incelenmesi önemli görünmektedir.

Vierimaa ve arkadaşları (2012) gençliğin spor deneyimlerinin sonucu olan bu dört ana boyutu (yetkinlik, kendine güven, bağ ve karakter) ölçülebilir kılmak amacı ile bir kavramsal ölçüm çerçevesi önermişlerdir. Bu dört boyuttan biri olan “sporda kendine güven”in bir sporcu çıktısı olarak değerlendirilmesi, antrenörlerin ilgili sporcu özelliklerinin gelişimine ne ölçüde katkı yaptıklarının, diğer bir deyişle antrenör niteliğinin değerlendirilmesinde yararlı olacaktır (Cote ve Gilbert, 2009; Vierimaa ve ark., 2012).

Sporda kendine güven “kişinin sporda başarılı olabilmesi ile ilgili sahip olduğu inanç veya emin olma derecesi” (Vealey, 1986) olarak tanımlanmaktadır. Sporcu çıktıları bağlamında sporda kendine güven “sürekli kendine güven” (trait sport confidence) olarak ele alınmış ve bununla kişinin sporda genellikle sahip olduğu kendine güven seviyesinin değişik zamanlarda ölçülmesi amaçlanmıştır (Vierimaa ve ark., 2012). Bunun nedeni sporcuların gelişimlerine ilişkin süreklilik gösteren kendine güven algılarının zaman içindeki (örn. bir sezon boyunca) değişimini ölçebilmektir. Revize Edilmiş Yarışma Durumluk Kaygı Envanteri’nin Kendine Güven Alt Ölçeği (YDKE-

2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği; Revised Competitive State Anxiety-2; CSAI-2R; Cox, Martens, and Russel, 2003) sporda “durumsal kendine güven”i (state sport confidence) ölçmektedir. Cox ve arkadaşları (2003) “durumsal kendine güven”i ölçmeyi amaçlayan kendine güven alt ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğini iki ayrı sporcu örnekleminde doğrulamışlar ve geçerliğinin çeşitli spor ortamlarında test edilmesini önermişlerdir. Vierimaa ve arkadaşları (2012) ise, “sürekli kendine güven”i ölçmek amacıyla ölçeğin açıklama kısmında değişiklik yapmışlar (“sporunuzu yaparken şu anda nasıl hissettiğinizi gösteren uygun rakamı işaretleyiniz” yerine “sporunuzu yaparken genellikle nasıl hissettiğinizi gösteren uygun rakamı işaretleyiniz”) ve ölçeğin bu formunun psikometrik özelliklerinin test edilmesi sonucunda kullanılmasını önermişlerdir.

Diğer envanterlere göre (örn., Vealey’in sporda kendine güven envanteri; Vealey’s Sport Confidence Inventories; Vealey, 1986) bu ölçeğin tercih edilme nedeni, ölçeğin gençlik sporlarında çoklu anket uygulamalarındaki kullanımının birçok spor ortamına ve yaş grubuna daha uygun olmasıdır (Vierimaa ve ark., 2012). Vealey’in Sporda Kendine Güven Envanteri (1986) daha uzun ve içerdiği kavramlar birbirine görece daha yakın olduğundan çocuk ve genç yaştaki sporcular için anlaşılması daha zordur.

YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği (Cox ve ark., 2003) beş maddeden ve bir boyuttan oluşmakta ve sporcunun kendi sporu ile ilgili kendine güven seviyesini ölçmeyi amaçlamaktadır. Sporcular ölçeğin her bir maddesini “hiç değil” ve “son derece fazla” arasında değişen 4’lü Likert ölçeğini kullanarak derecelendirmektedir. Vierimaa ve arkadaşları (2012) sporcu çıktılarını ölçmek amacıyla önerdikleri ölçek paketinde sporcuların “kendine güven” boyutunu ölçmede YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin kullanılmasını önermişlerdir. Ölçek, yakın zamandaki araştırmalarda sporcuların kendine güvenlerinin hem kesitsel hem de boylamsal olarak incelenmesi amacıyla kullanılmaya başlanmıştır (Erickson ve Côté, 2016a, b; Allan ve Côté, 2016).

Türkiye’deki spor araştırmaları incelendiğinde bu amaç için geliştirilmiş bir ölçeğe rastlanılmamıştır. YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin Türkçe formunun oluşturulması, ülkemizdeki spor ortamında algılanan kendine güvenin ve dolaylı

olarak antrenör yeterliliklerinin değerlendirilmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Cox ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilen YDKE-2R'nin Kendine Güven Alt Ölçeği'nin (The self-confidence subscale of the Revised Competitive State Anxiety-2; CSAI-2R) "sürekli kendine güven"i ölçeği formunun (Vierimaa ve ark, 2012) Türkçe halinin geçerlik ve güvenilirlik açısından Türkiye'deki çocuk ve genç yaştaki sporculara (12 – 18 yaş) uygunluğunu incelemektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Katılımcılar:

Çalışmaya Ankara ilinden 12 – 18 yaş aralığında ($\bar{X}_{yaş} = 13.90$; $SS = 1.66$) artistik cimnastik (n = 43, %11.3), atletizm (n = 61, %16), basketbol (n = 46, %12), boks (n = 26, %6.8), futbol (n = 31, %8.1), güreş (n = 38, %9.9), ritmik cimnastik (n = 8, %2.1), tenis (n = 38, %9.9), voleybol (n = 36, %9.4) ve yüzme (n = 55, %14.4) spor dallarından 182 kadın (%47.6) ve 200 erkek (%52.4) olmak üzere toplam 382 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcılar haftada ortalama 4.46 gün spor yapmaktadır ($SS = 1.21$).

Veri toplama aracı:

YDKE-2R'nin Kendine Güven Alt Ölçeği'nin "sürekli kendine güven"i ölçeği formu (Vierimaa, Erickson, Côté ve Gilbert, 2012) sporda kendine güveni ölçeği 5 madde içermektedir. Ölçekte bulunan maddeler sporculara, "sporunuzu yaparken genellikle nasıl hissettiğinizi gösteren uygun rakamı işaretleyiniz" açıklamasından sonra, 4'lü Likert ölçeğinde (1 = hiç değil ve 4 = son derece fazla) sunulmaktadır.

YDKE-2R, kaygı ve kendine güveni bedensel ve zihinsel bağlamda ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Kendine güven alt ölçeğinin orijinali "durumsal kendine güven"i ölçmeyi hedeflediğinden (şu an nasıl hissettiğinizi belirtiniz), ölçeğin açıklama kısmı "sürekli kendine güven"i ölçmek amacıyla "genellikle nasıl hissettiğinizi belirtiniz" şeklinde uyarlanmıştır (Vierimaa ve ark., 2012). YDKE-2R'nin yapı geçerliğini Cox ve arkadaşları (2003) tarafından doğrulanmıştır (CFI = .95, NNFI [TLI] = .94, RMSEA = .05). Yazarlar, YDKE-2R'nin kendine güven alt boyutunun Cronbach Alfa değerini ise .86 olarak raporlamışlardır.

Ölçek uyarlama süreci:

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amacıyla öncelikle Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Sayı No: 28620816/409). Daha sonra ölçek Türkçe'ye çevrilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması alanyazında önerilen standart uyarlama ilkeleri esas alınarak (Brislin, 1980, s. 432) çeviri – yeniden çeviri yöntemiyle yapılmıştır. Öncelikle ölçeğin İngilizce orijinali, spor bilimleri alanında doktora derecesine sahip olan ve İngilizce bilen iki uzman tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve bu çeviriler karşılaştırılmıştır. Farklı çevrilen maddeler yeniden gözden geçirilmiş ve yapılan çeviriler başka bir dil uzmanı tarafından yeniden İngilizce'ye çevrilmiştir. Tekrar İngilizce'ye çevrilen ölçek, orijinal ölçek ile karşılaştırılmış ve ölçeğin Türkçe formunun son hali verilmiştir.

Ölçeğin anlaşılabilirlik ve içerik bakımından uygunluğu, 8 – 14 yaş arası 12 yarışmacı sporcu ile "bilişsel görüşme"ler (cognitive interview; Willis, 2014) yapılarak önceki bir çalışmada değerlendirilmiştir (Kılıç ve İnce, 2016). Bilişsel görüşme, araştırma sorularına cevap verme niteliğini değerlendirmek veya sorulan sorunun araştırmacının hedeflediği şekilde anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek amacıyla, ölçek uygulanırken katılımcıdan sözlü veri toplanmasıdır (Beatty ve Willis, 2007). Bilişsel görüşmede iki sözlü raporlama tekniği kullanılmaktadır. Bunlar "sesli düşünme" (think-aloud) ve "sözel sondalama" (verbal probing) teknikleridir (Willis, 2014). Sesli düşünme tekniğinde katılımcılar anket sorularını cevaplarırken kendi düşünce süreçlerini sözlü olarak ifade ederler. Bu sayede görüşmeci, katılımcıların bilişsel süreçlerini belirler ve bu süreçleri gerçek zamanlı olarak belgeler (Miller, 2014). Bu yöntemde görüşmeci, katılımcının yönlendirilmemiş ve önyargısız düşüncelerini yakalayabilmek için olabildiğince tarafsız olur ve sürece müdahil olmaz. Sözel sondalama tekniği ise görüşmeci tarafından önceden hazırlanmış soruların (soruların), katılımcının anket sorularını nasıl ele aldığına ortaya çıkarılması amacıyla sorulmasıdır. Görüşmelerde her iki teknik de kullanılmıştır.

Bilişsel görüşme sonuçları 12 yaşından küçük sporcuların ölçek içeriğini tam olarak anlayama-

dıklarını göstermiştir (Kılıç ve İnce, 2016). Dolayısıyla bu çalışmada 12 – 18 yaş arası sporculara ulaşılmıştır.

Veri analizi:

Daha önce bir faktör ve beş madde olarak tanımlanan YDKE-2R'nin Kendine Güven Alt Ölçeği'nin (Cox ve ark., 2003) "sürekli kendine güven"i ölçen formunun (Vierimaa, Erickson, Côté ve Gilbert, 2012) yapısal uygunluğu AMOS 20 (Analysis of Moment Structures 20; Arbuckle, 2011) paket programı kullanılarak 10 ayrı spor dalından 382 sporcunun oluşturduğu veri seti yoluyla değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada ölçeğin faktör yapısının geçerliğini veri setinde incelemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA kullanılmadan önce ilk olarak katılımcı sayısı, eksik veri ve aykırı değer bağlamında IBM SPSS 24 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Katılımcı sayısının ölçeğin madde sayısının on katından fazla olması ($N = 385$; Madde Sayısı = 5) varsayımı karşılanmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Ayrıca veri setinde eksik veri bulunmamıştır. Aykırı verilerin tespit edilmesi amacı ile öncelikle her bir maddenin puanı standartlaştırılmış ve ± 3.29 puanını geçen her bir değer aykırı değer olarak değerlendirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu sınırları geçen bir tane değere rastlanılmış ve bu değeri içeren katılımcı toplam örneklemden çıkarılmıştır. Daha sonra, çok değişkenli aykırı verileri saptamak amacıyla her bir katılımcı için Mahalanobis Distance (D_2) değeri hesaplanmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bir ki-kare hesaplaması olan D_2 , her bir gözlemin, bütün değişkenlerin ortalamasının kesişimine olan uzaklığını hesaplamaktadır. Hesaplama sonucunda 384 katılımcıdan iki katılımcı da örneklemden çıkartılmıştır. Sonuç olarak analizlerde 382 katılımcı dikkate alınmıştır.

Daha sonra veri seti normallik açısından incelenmiştir. Bu amaçla IBM SPSS 24 paket programı ile verilerin standart basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Veri setinin normal dağılım göstermesi için öncelikle her bir maddenin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ve 3 arasında olması gerekmektedir (Kline, 2011). Ölçek maddelerinin çarpıklık değerleri -.62 ile -.11 arasında; basıklık değerleri ise -1.2 ile -.83 arasındadır. Dolayısıyla

bu varsayım sağlanmaktadır. Veri setinin çok değişkenli normalliğinin sınanması amacıyla Mardia'nın Çok Değişkenli Normallik Testi (Multivariate Normality, Mardia's Test; Mardia, 1985) uygulanmıştır. Bu çoklu normal dağılım uygunluk testi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($b2p = 33.53, p = .09$). Böylelikle çok değişkenli normallik varsayımı da sağlandığından faktör yapısı Ençok Olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemi kullanılarak sınanmıştır.

Doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin yapısal uygunluğunu değerlendirmek amacıyla model uyum ölçütlerinden herhangi birinin üstünlüğü kanıtlanmadığından (Bentler ve Bonett, 1980) çoklu uyum indekslerine başvurulmuştur. Bunlar: 1) ki-kare uyum testi, 2) uyum iyiliği indeksi (goodness of fit index, GFI; Maruyama, 1998; Schumacker & Lomax, 2004), 3) karşılaştırmalı uyum indeksi (comparative fit index, CFI; Hu ve Bentler, 1999), 4) normleştirilmiş uyum indeksi (normed fit index; NNFI veya TLI; Maruyama, 1998; Schumacker ve Lomax, 2004) ve 5) yaklaşık hataların ortalama kareköküdür (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA; Hu ve Bentler, 1999). Ki-kare (χ^2) analizi örneklem büyüklüğüne duyarlı olduğu için analiz sonucunun anlamlı bulunma olasılığı yüksektir. Ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranının 5'ten küçük olması modelde kabul edilebilir seviyede uyumu göstermektedir (Schumacker & Lomax, 2004). Dolayısıyla bu çalışmada ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı hesaplanmıştır (χ^2/sd). GFI, CFI ve NNFI değerlerinin 0.90'dan büyük olması kabul edilebilir uyumu göstermektedir. RMSEA değerinin 0.05'e eşit veya bu değerden küçük olması iyi uyumu; .08 ve buna yakın değerler orta derecede uyumu; .10 ve üzeri değerler ise kötü derecede uyumu göstermektedir (Şimşek, 2007). Ayrıca ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır.

BULGULAR

DFA'da örtük değişken teorik yapıyı oluşturmakta, gözlenen ölçümler ise bu teorik yapının göstergesi niteliğindedir (Jöreskog ve Sorbom, 1993). Modelin değerlendirmesinde bir faktörlü model hipotezi kurulmuştur. DFA'da model uyumluluk ölçütlerinden ki-kare uyum istatistiği değerinin serbestlik derecesine oranı modelin ka-

bul edilebilir derecede uyum gösterdiğine işaret etmektedir ($\chi^2 = 15.04$, $sd = 5$, $\chi^2/sd = 3.08$). Modelin diğer uyum indeksleri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tüm parametre değerleri anlamlı bulunduğundan tek boyutlu model doğrulanmıştır. Modelin boyutunun faktör yüklenmeleri Tablo 2’de sunulmaktadır.

YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeğinin “sürekli kendine güven”i ölçen formu güvenilirlik açısından incelenmiş, Cronbach Alfa iç tutarlılık değeri .76 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin yeterli seviyede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 1 YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin DFA Uyum İndeksleri (N = 382)

	Bulgular	Referans değerler
GFI	0.99	**>.90
CFI	0.98	*>.95
TLI (NNFI)	0.96	*>.90
RMSEA	.07	*<.08

*kabul edilebilir uyum, **iyi uyum

Tablo 2. YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin madde faktör yüklenmeleri

Madde		Faktör Yüklenmeleri	R ²
1	Kendime güveniyorum	.72	.52
2	Zorlukların üstesinden gelme konusunda kendime güveniyorum	.64	.41
3	İyi performans sergilediğimden eminim.	.71	.50
4	Kendime güveniyorum çünkü hedefime ulaştığımı zihnimde canlandırıyorum.	.64	.41
5	Baskıların üstesinden gelebileceğim konusunda kendime güveniyorum.	.47	.22

TARTIŞMA

Bu çalışmada orijinal adı “The self-confidence subscale of the Revised Competitive State Anxiety-2” olan YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin “sürekli kendine güven”i ölçen formunun (Vierimaa, Erickson, Côté ve Gilbert, 2012) Türkçe halinin gelecek araştırmalarda Türkiye’deki spor ortamında 12 yaşından itibaren kullanılabilir düzeyde olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada öncelikle bilişsel görüşme tekniği kullanılarak ölçeğin kültürel adaptasyonunun niteliği belirlenmiştir. Bilişsel görüşmeler, ölçeklerin niteliğini belirlemede ve geliştirmede önemli bir paya sahiptir (Willis, 2014). Ölçeklerin kültürel adaptasyonunun nitelikli olması, katılımcıların kullanılacak ölçekleri amaçlanan doğrultuda anlayıp anlamadığına bağlıdır (Collins, 2001). Bilişsel görüşme, ölçeklerin geliştirilmesi veya geçerlik ve güvenirliliğinin test edilmesinde nicel yöntemlerin yanında tamamlayıcı bir yöntem olarak görülmelidir. Anketler için uygulanan mevcut psikometrik testler genellikle onların güvenirliliğini ve geçerliğini ölçmektedir; fakat bu standardizasyon fikrinin altında a) katılımcıların soruları anlayabildiği, b) anket sorularının tüm katılımcılar tarafından aynı şekilde anlaşıldığı ve c) katılımcıların anket soru-

larını yanıtlama isteğine ve yeterliğine sahip olduğu varsayımları yatmaktadır (Collins, 2001). Dolayısıyla psikometrik testler katılımcının yanıt verme sürecine gölge düşürecek problemleri saptayabilse de genellikle problemlerin nedenleri hakkında derinlemesine kanıt sunamamaktadır. Bilişsel görüşmeler ise hem anketlere verilen yanıtların sebeplerini hem de anketlerde gözden kaçan kritik öneme sahip yapıları veya sorgulanan konuya karşı oluşabilecek yanıltıcı kanıtları ortaya çıkarma imkânı sunmaktadır (Desimone ve Floch, 2004). Bilişsel görüşme sonuçları 12 yaşın altındaki katılımcıların, ölçek içeriğini amaçlanan biçimde anlayamadıklarını ortaya çıkarmıştır. YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği her ne kadar diğer kültürlerde (örn. Kanada) 10 yaşından itibaren uygulanmış olsa da ölçeğin kültürümüzde 12 yaşından itibaren kullanılması önerilmektedir (Kılıç ve İnce, 2016).

DFA sonuçları YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin “sürekli kendine güven”i ölçen formunun faktör yapısının kabul edilebilir düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Model uyum indeksleri sonuçları, Cox ve arkadaşlarının (2003) DFA bulgularına paralel olarak, YDKE-2R’nin Kendine Güven Alt Ölçeği’nin bir faktörlü yapısal uygunluğunun doğrulandığını göstermektedir.

Güvenirlilik açısından tek faktörlü olan ölçeğin 5 maddelik formu ile ilgili hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısının .70 değerinden yüksek olması envanterin kabul edilebilir bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir (Nunnally, 1978).

Orijinal ölçek “durumsal kendine güven”i ölçmekte iken bu çalışmada, ölçeğin antrenörlük alanyazınında önerilen “sürekli kendine güven”i ölçek formunun (Vierimaa ve ark., 2012) psikometrik özelliklerinin uygunluğu incelenmiş ve ölçeğin çocuk ve genç yaşta sporcularda “sürekli kendine güven”i ölçmede kullanılabileceği anlaşılmıştır.

SONUÇ

Bulgular YDKE-2R Kendine Güven Alt Ölçeği'nin “sürekli kendine güven”i ölçek formunun (Vierimaa, Erickson, Côté ve Gilbert, 2012) Türkçe halinin sporcuların sporda kendine güven algılarının incelenmesi için yapı geçerliği ve iç tutarlılık açısından uygun bir araç olduğunu göstermektedir. Kendine güven gelişimi, sporcuların spordaki başarısını etkileyen önemli bir unsurdur. (Gould, Hodge, Peterson, ve Petlichkoff 1987; Grove ve Hanrahan, 1988; Hall ve Rodgers, 1989; Sedgwick, Côté ve Dowd, 1997). Bu nedenle, antrenörler ve spor araştırmacıları sporcularda kendine güven gelişimini takip etmelidirler. Alanyazında bu amaçla yapılan çalışmalar giderek artmaktadır. Güncel antrenörlük bilimi alanyazını, antrenörlerin niteliğinin onların sporcularını yetkinlik, kendine güven, bağ ve karakter boyutlarında ne düzeyde geliştirebildikleri ile doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca alanyazında bu dört sporcu çıktısının değerlendirilmesinin, antrenör niteliğinin düzeyini yansıtacağı vurgulanmaktadır. Dolayısıyla bu boyutlardaki sporcu deneyimlerinin saptanması, antrenörlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda YDKE-2R'nin Kendine Güven Alt Ölçeği'nin “sürekli kendine güven”i ölçek formu Türkiye'deki sporcuların sporda kendine güvenlerini izlemede yararlı olacaktır.

Bu çalışmaya 12 – 18 yaş aralığında 10 ayrı spor dalından sporcular katılmıştır. Dolayısıyla ölçeğin farklı yaşlardaki ve spor dallarındaki sporcular için kullanılmasında yeniden geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Allan, V., & Cote, J. (2016). A Cross-Sectional Analysis of Coaches' Observed Emotion-Behavior Profiles and Adolescent Athletes' Self-Reported Developmental Outcomes. *Journal of Applied Sport Psychology*, (3), 321. doi:10.1080/10413200.2016.1162220
- Arbuckle, J. L. "IBM SPSS Amos 20.0 [computer program]." *New York: IBM* (2011).
- Beatty, P. C., & Willis, G. B. (2007). Research synthesis: The practice of cognitive interviewing. *Public Opinion Quarterly*, 71(2), 287-311.
- Bentler, PM, Bonett, DG (1980): Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588-606.
- Brislin Richard W (1980): Translation and content analysis of oral and written material. In Triandis, H.C. & Berry, J.W., (Eds), *Handbook of Cross-Cultural Psychology* (Sayı 1, 389-444), Boston: Allyn & Bacon, 1980.
- Collins, D (2001): Pretesting survey instruments: An overview of cognitive methods. *Quality of Life Research*. 12: 229-238, 2003.
- Côté, J, Gilbert, W (2009): An Integrative Definition of Coaching Effectiveness and Expertise, *International Journal of Sports Science and Coaching*, 4(3), 307-323.
- Cox, R. H, Martens, MP and Russel, WD (2003): Measuring Anxiety in Athletics: The Revised Competitive State Anxiety Inventory-2, *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25, 519-533.
- Desimone, LM, Le Floch, KC (2004): Are We Asking the Right Questions? Using Cognitive Interviews to Improve Surveys in Education Research. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 26(1), pp. 1-22.
- Erickson, K, Côté, J. (2016a): A season-long examination of the intervention tone of coach-athlete interactions and athlete development in youth sport. *Psychology of Sport & Exercise*, 264. doi:10.1016/j.psychsport.2015.08.006
- Erickson, K., & Côté, J. (2016b). An Exploratory Examination of Interpersonal Interactions between Peers in Informal Sport Play Contexts. *Plos One*, 11(5), e0154275. doi:10.1371/journal.pone.0154275
- Evans, B, Eys, M, Wolf, S (2013): Exploring the Nature of Interpersonal Influence in Elite Individual Sport Teams. *Journal of Applied Sport Psychology*, 25(4), 448-462.
- Gould, D., Hodge, K., Peterson, K., & Petlichkoff, L. (1987). Psychological foundations of coaching: Similarities and differences among intercollegiate wrestling coaches. *The Sport Psychologist*, 1(4), 293-308.
- Grove, J. R., & Hanrahan, S. J. (1988). Perceptions of mental training needs by elite field hockey players and their coaches. *The Sport Psychologist*, 2(3), 222-230.

- 15- Hall, C. R., & Rodgers, W. M. (1989). Enhancing coaching effectiveness in figure skating through a mental skills training program. *The Sport Psychologist*, 3(2), 142-154.
- 16- Hu, L, Bentler, PM (1999): Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- 17- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Scientific Software International.
- 18- Maruyama, GM (1998): *Basics of Structural Equation Modeling*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- 19- Kılıç, K, İnce, ML (2016): Sporda Pozitif Gençlik Gelişimi Ölçeklerinin 8-14 Yaş Grubu Çocuk Ve Genç Sporcular Tarafından Anlaşılabilirliğinin İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*.10(2), 213-225.
- 20- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Press, 2011.
- 21- Mardia, K. V. (1985). Mardia's test of multinormality. In S. Kotz & N. L. Johnson (Eds.), *Encyclopedia of statistical sciences* (Vol. 5, pp. 217-221). New York: Wiley.
- 22- Miller, K. (2014). *Cognitive interviewing methodology [electronic resource]*. Hoboken, NJ: J. Wiley & Sons, c2014.
- 23- Nunnally, JC (1978): *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- 24- Sedgwick, A., Côté, J., & Dowd, J. (1997). Confidence building strategies used by Canadian high-level rowing coaches. *Avante*, 3(3), 80-92.
- 25- Schumacker, RE, Lomax, RG (1996): *A beginner's guide to structural equation modeling*. New Jersey: Erlbaum.
- 26- Schumacker, RE, Lomax, RG (2004): *A beginner's guide to structural equation modeling* 2nd Ed. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- 27- Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. *Ankara: Ekinoks*.
- 28- Tabachnick, BG, Fidell, LS (2013): *Using Multivariate Statistics*. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- 29- Vealey, RS (1986): Conceptualization of Sport-Confidence and Competitive Orientation: Preliminary Investigation and Instrument Development, *Journal of Sport Psychology*, 8, 221-246.
- 30- Vierimaa, M, Erickson, K, Côté, J, Gilbert, W (2012): Positive youth development: a measurement framework for sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 7(3), 601-614.
- Willis, GB (2014): *Analysis of the Cognitive Interview in Questionnaire Design*. Oxford: Oxford University Press, [2015].

YDKE-2R'nin Kendine Güven Alt Ölçeği

Aşağıda sporcuların .....(spor dalı) ile ilgili duygularını tanımlamak amacıyla kullandıkları çeşitli ifadeler bulunmaktadır. Her bir maddeyi okuyunuz ve **sporunuzu yaparken** genellikle nasıl hissettiğinizi gösteren uygun rakamı işaretleyiniz.

Kendime güveniyorum.	Hiç değil 1	2	3	Son derece fazla 4
Zorlukların üstesinden gelme konusunda kendime güveniyorum.	Hiç değil 1	2	3	Son derece fazla 4
İyi performans sergilediğimden eminim.	Hiç değil 1	2	3	Son derece fazla 4
Kendime güveniyorum çünkü hedefime ulaştığımı zihnimde canlandırıyorum.	Hiç değil 1	2	3	Son derece fazla 4
Baskıların üstesinden gelebileceğim konusunda kendime güveniyorum.	Hiç değil 1	2	3	Son derece fazla 4

